

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania M.Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ostrowie Wielkopolskim

o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w dniu 18 lutego 2026 r.,

na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 5 listopada 2024 r., sygn. akt III AUa 2059/20,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. odstępuje od obciążania skarżącej kosztami zastępstwa
procesowego strony przeciwnej w postępowaniu kasacyjnym.**

DS

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 czerwca 2018 r. (Nr [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ostrowie Wielkopolskim odmówił wnioskodawczyni M.Ś. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, z uwagi na uznanie przez Komisję Lekarską ZUS, orzeczeniem z 8 maja 2018 r. wnioskodawczyni za zdolną do pracy.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 6 października 2020 r. (sygn. akt V U 935/18), wydanym w sprawie M.Ś. z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ostrowie Wielkopolskim, o rentę z tytułu niezdolności do pracy, oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu wywiodła odwołująca, którą Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 5 listopada 2024 r. (sygn. akt III AUa 2059/20) oddalił oraz przyznał r.pr. K.C., tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, kwotę 240 zł podwyższoną o 23% podatku VAT, którą nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa - kasy Sądu Apelacyjnego w Łodzi.

Skargę kasacyjną od wyroku Sadu Apelacyjnego w Łodzi, do Sądu Najwyższego wywiodła odwołująca, zaskarżając judykat w całości, zarzucając rażące naruszenie szeroko opisanych przepisów prawa procesowego, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy oraz naruszenie prawa materialnego, przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu przez Sąd II instancji za prawidłowe ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego w Kaliszu, bez merytorycznych rozważań w tej kwestii w sytuacji, gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu I instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym i niepełność tych ustaleń, które przede wszystkim dotyczyły braku uwzględnienia w postępowaniu dowodowym kwestii dodatkowych schorzeń skarżącej, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne nie zostały rozpoznane, dowód z opinii biegłego ortopedy korzystnej dla odwołującej i pominięty, a Sąd Apelacyjny przyjął, że leczenie skarżącej może się odbywać w ramach cyklicznych zwolnień lekarskich, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie winna prowadzić do stwierdzenia niezdolności skarżącej do pracy, skoro częstotliwość tychże zwolnień w praktyce uniemożliwia jej wykonywanie obowiązków zawodowych.

W związku z powyższy, skarżąca wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez uwzględnienie skargi w całości i przyznanie prawa do renty;
2. ewentualnie, uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Łodzi w całości, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu (w przypadku stwierdzenia podstaw) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie;

3. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że skarga jest oczywiście uzasadniona i tym samym istnieje konieczność rozpatrzenia naruszenia przepisów prawa procesowego i w pewnym zakresie również materialnego, w związku z przyjęciem przez Sąd II instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu I instancji, bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu I instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, a nadto Sąd uznał brak przesłanek do przyznania skarżącej renty, mimo jej faktycznej niezdolności do pracy;
4. zasądzenie od organu rentowego, na rzecz skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
5. rozpoznanie sprawy również pod nieobecność pełnomocnika skarżącej;
6. zwolnienie skarżącej z ponoszenia kosztów sądowych w całości.

W skardze kasacyjnej nie zawarto wyodrębnionego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W uzasadnieniu skargi kasacyjnej odwołującej można wyczytać jedynie, że zarzuty stawiane w skardze oraz ich uzasadnienie stanowią ich zasadności i konieczność skargi kasacyjnej w tym stanie faktycznym i prawnym.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną, organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku jej przyjęcia - oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać: (1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części, (2) przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich

uzasadnienie, (3) wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia, co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Złożenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym - jego

zdaniem - polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżąca, przedstawiając - jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” - powinna zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, Nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20, LEX nr 3225316).

Strona skarżąca nie skonstruowała w ogóle uzasadnienia wniosku, w którym zawarty byłby wywód zawierający przytoczenie przepisów, których naruszenie spowodowało oczywistą zasadność skargi, oraz argumentacji wskazującej na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. W samym wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca stwierdza, że skarga jest oczywiście uzasadniona i tym samym istnieje konieczność rozpatrzenia naruszenia przepisów prawa procesowego i w pewnym zakresie również prawa materialnego, w związku z przyjęciem przez Sąd II instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu I instancji, bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu I instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, a nadto Sąd uznał brak przesłanek do przyznania skarżącej renty, mimo jej faktycznej niezdolności do pracy. Jest to wniosek, który nie spełnia wymagań z art. 398⁴ § 2 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te

elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. – o którym była już mowa wyżej, nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 maja 2024 r., I CSK 786/24, LEX nr 3719016).

Zatem tak skonstruowany wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może być uznany za prawidłowy, co powoduje, że skarga oparta na przesłance, określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania.

Należy także przypomnieć, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, nawet zarzucający naruszenia przepisów prawa materialnego, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c., jest *a limine* niedopuszczalny. Sąd Najwyższy nie pełni bowiem roli trzeciej instancji sądowej, a skarga kasacyjna nie może być wykorzystywana jako instrument pozwalający na kwestionowanie niesatysfakcjonującego stronę rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 102 k.p.c. Jednocześnie nie orzeczono o przyznaniu pełnomocnikowi skarżącej zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym – w skardze kasacyjnej nie został bowiem zgłoszony wniosek w tym zakresie, wraz z oświadczeniem z § 3 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

DS.

[a.]